

გარემოსთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად

მინიმალური სტანდარტების დამკვიდრება საქართველოში

რ ე კ მ ე ნ დ ა ც ი ე ბ ი

თებერვალი, 2012

საზოგადოების მონაწილეობა გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას

გადაწყვეტილების მიღება მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესით შეუძლებელს ხდის საზოგადოების მონაწილეობას. ამდენად, ჩვენი შემოთავაზებაა, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის (ან ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის) გაცემის შესახებ გადაწყვეტილებები მიღებულ იქნეს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით გათვალისწინებული საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების წესით. ამასთან, ჩვენ ვთავაზობთ ნებართვის გამცემ ორგანოს საზოგადოებას აცნობოს ნებართვის გაცემის (საჯარო) ადმინისტრაციული პროცედურის დაწყების შესახებ, თავის ვებ-გვერდზე განათავსოს საქმიანობის ინიციატორის მიერ მომზადებული გზმ ანგარიში, ინფორმაცია კომენტარების წარდგენის ვადის და დაგეგმილი საჯარო განხილვების შესახებ. ამ ინფორმაციის განთავსება ვებ-გვერდზე არაა დაკავშირებული ფინანსურ დანახარჯებთან და არ მოითხოვს დიდ დროს. სამაგიეროდ, ამგვარი ქმედება გაზრდის ნებართვის გაცემის პროცედურის გამჭვირვალობას და უზრუნველყოფს ფართო საზოგადოების დროულ ინფორმირებას ნებართვის გამცემი უწყების საქმიანობის შესახებ.

იმის და მიუხედავად, რომ საზოგადოების წარმომადგენლებს აქვთ შესაძლებლობა საჯარო განხილვების დროს თავიანთი მოსაზრებები გააცნონ საქმიანობის ინიციატორს, ძალზე მნიშვნელოვანია საზოგადოებას აგრეთვე ჰქონდეს საშუალება უშუალოდ დაუკავშირდეს გადაწყვეტილების მიმღებ უწყებას. ამისათვის, ჩვენ ვთავაზობთ ნებართვის გამცემ ორგანოს, გზმ ანგარიშის საბოლოო ვარიანტის გამოქვეყნების შემდეგ, საზოგადოების წარმომადგენლებს მისცეს გარკვეული ვადა კომენტარების წარდგენისთვის. ამრიგად, ნებართვის გამცემ ორგანოს შეეძლება გადაწყვეტილება მიიღოს არა მხოლოდ საქმიანობის ინიციატორის მიერ წარდგენილი დოკუმენტაციასა და მოსაზრებებზე დაყრდნობით, არამედ ფართო საზოგადოებისა და სხვა დაინტერესებულ მხარეთა პოზიციის საუბველზეც.

თბილისი, 0179, საქართველო
ფალიაშვილის ქ. 27/29, II სართ.
ტელეფონი: (995 32) 229 27 73
ფაქსი: (995 32) 222 38 74
ელ.ფოსტა: greenalt@greenalt.org
ვებ-გვერდი: www.greenalt.org

**Kingdom
of the Netherlands**დაფინანსებულია საქართველოში
ნიდერლანდების სამეფოს საელჩოს
მიერდოკუმენტში გამოთქმული
მოსაზრებები გამოხატავს მწვანე
ალტერნატივას პოზიციას და არ
შეიძლება განხილულ იქნეს
საქართველოში ნიდერლანდების
სამეფოს საელჩოს შეხედულებათა
ამსახველად.

შემოთავაზებული ინიციატივები მოკლედ მოცემულია ქვემოთ:

ქმედება	ვადები
ნებართვის გამცემმა ორგანომ თავის ვებ-გვერდზე გამოაქვეყნოს ინფორმაცია გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის ადმინისტრაციული პროცედურის დაწყების შესახებ.	გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის ადმინისტრაციული პროცედურის დაწყებიდან არა უგვიანეს ათი დღისა.
ნებართვის გამცემმა ორგანომ ვებ გვერდზე გამოაქვეყნოს საქმიანობის ინიციატორის მიერ მომზადებული გზშ ანგარიში.	ანგარიშის ჩაბარებიდან არა უგვიანეს ხუთი დღის განმავლობაში.
ნებართვის გამცემმა ორგანომ ვებ გვერდზე გამოაქვეყნოს საქმიანობის ინიციატორის მიერ დაგეგმილი საჯარო განხილვების ჩატარების დრო და ადგილი.	საჯარო განხილვებამდე 10 დღით ადრე.
ნებართვის გამცემმა ორგანომ ვებ გვერდზე განათავსოს საჯარო განხილვების შემდეგ საქმიანობის ინიციატორის მიერ მომზადებული გზშ ანგარიშის საბოლოო ვარიანტი.	გზშ ანგარიშის საბოლოო ვარიანტის ჩაბარებიდან არა უგვიანეს ხუთი დღის განმავლობაში.
საბოლოო გზშ ანგარიშის გამოქვეყნებიდან საზოგადოების წარმომადგენლებს მიეცეთ საშუალება კომენტარები გაუგზავნონ უშუალოდ ნებართვის გამცემ ორგანოს.	საბოლოო გზშ ანგარიში გამოქვეყნებიდან თხუთმეტი დღის განმავლობაში.
ნებართვის გამცემმა ორგანომ ვებ გვერდზე გამოაქვეყნოს ინფორმაცია ნებართვის გაცემის/არ გაცემის შესახებ (რაც მოიცავს ნებართვაში გაწერილ პირობებს).	ნებართვის გაცემიდან არა უგვიანეს ათი დღისა.

საზოგადოების მონაწილეობა გეგმების, პროგრამების და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტების შესახებ გადაწყვეტილებების მიღებისას

ამა თუ იმ დარგში პრიორიტეტების განსაზღვრა და შესაბამისი ქმედებების ჩამოყალიბება ხდება გეგმებში, პროგრამებსა თუ პოლიტიკის განმსაზღვრელ დოკუმენტებში. მნიშვნელოვანია ამგვარი დოკუმენტების შემუშავებაში დაინტერესებულ მხარეთა მონაწილეობის უზრუნველყოფა. ამასთან, აღსანიშნავია, რომ ფართო მასშტაბის დოკუმენტების შემუშავებისას დაინტერესებულ მხარეებს წარმოადგენენ არა მხოლოდ კერძო პირები, არასამთავრობო ორგანიზაციები თუ სხვა არასახელმწიფო ერთეულები, არამედ, სახელმწიფო უწყებები, საერთაშორისო და დონორი ორგანიზაციები. შესაბამისად, ყველა დაინტერესებული მხარისათვის მონაწილეობის მიღების

მინიმალური პირობების შექმნა, წარმოშობს ერთგვარ სამუშაო სივრცეს ურთიერთთანამშრომლობისა და საქმიანობის უკეთესი კოორდინირებისათვის.

ქვემოთ ჩამოთვლილია გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები, რომლებმაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინონ გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე და ამდენად, მნიშვნელოვანია ამ დოკუმენტების მიღების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფა:

- ინფრასტრუქტურული გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- ურბანიზაციისა და ქალაქგეგმარების გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- მიწათსარგებლობის გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების (რაიონების) განვითარების გეგმები და პროგრამები;
- მრეწველობის, ისევე როგორც მრეწველობის ცალკეული დარგების განვითარების გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- ენერგოსისტემის განვითარების გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარების გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული წყლის, ტყის, მიწის, წიაღისა და სხვა ბუნებრივი რესურსების დაცვისა და გამოყენების გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- ნარჩენების მართვის გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- ტელეკომუნიკაციების განვითარების გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- თევზის მეურნეობის განვითარების გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები;
- საქართველოს ტერიტორიაზე მოსალოდნელი ბუნებრივი სტიქიური პროცესების უარყოფითი შედეგების თავიდან აცილებისათვის გამიზნული, ყველა სახის სამეურნეო-საინჟინრო ობიექტების განლაგების ეროვნული და რეგიონული მნიშვნელობის გეგმები, პროგრამები და პოლიტიკის განმსაზღვრელი დოკუმენტები.

ჩვენი შეთავაზებაა, რომ ინიციატორმა უწყებამ თავის ვებ-გვერდზე განათავსოს ინფორმაცია დოკუმენტის შემუშავების დაწყებისა (და დასრულების) შესახებ და პერიოდულად ჩაატაროს საჯარო განხილვები. რადგანაც მსხგავსი დოკუმენტების შემუშავება ხშირად გრძელვადიანი პროცესია, ჩვენ ვთავაზობთ საჯარო განხილვების ყოველ სამ თვეში ჩატარებას. ეს საშუალებას მისცემს საზოგადოების წარმომადგენლებს მოამზადონ თავიანთი შენიშვნები, ხოლო საჯარო უწყებას - გაეცნონ წარმოდგენილ მოსაზრებებს და გაითვალისწინონ ისინი დოკუმენტის ახალი ვერსიის შემუშავებისას.

შემოთავაზებული ინიციატივები მოკლედ მოცემულია ქვემოთ:

ქმედება	ვადა
დოკუმენტის შემუშავების დაწყების შესახებ ინფორმაციის განთავსება შესაბამისი	შემუშავების დაწყების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან ათი დღის

ადმინისტრაციული ორგანოს ან საჯარო დაწესებულების ვებ გვერდზე.	განმავლობაში.
საჯარო განხილვების ორგანიზება (რაც მოიცავს განსახილველი დოკუმენტის ვებ გვერდზე განთავსებას).	დოკუმენტის შემუშავების დაწყებიდან ყოველი სამი თვის განმავლობაში.
დოკუმენტის დამტკიცების/არ დამტკიცების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნება შესაბამისი ადმინისტრაციული ორგანოს ან საჯარო დაწესებულების ვებ გვერდზე.	დოკუმენტის დამტკიცების / არ დამტკიცებიდან ათი დღის განმავლობაში.

საზოგადოების მონაწილეობა საკანონმდებლო გადაწყვეტილებების მიღებისას

საზოგადოებას არ აქვს საშუალება მონაწილეობა მიიღოს საკანონმდებლო გადაწყვეტილებების მიღებაში. ხშირ შემთხვევაში, საკანონმდებლო ინიციატივების შესახებ საზოგადოება იგებს მაშინ, როდესაც კანონპროექტი განხილვის ბოლო ეტაპზეა. ამ ხარვეზის აღმოსაფხვრელად, დაინტერესებულ პირებს უნდა მიეცეთ საშუალება ადრეულ ეტაპზე გაეცნონ კანონპროექტებს და წარმოადგინონ თავიანთი შენიშვნები და მოსაზრებები.

აღსანიშნავია, რომ ორჰუსის კონვენცია სახელმწიფო ორგანოებს ავალდებულებს უზრუნველყოს საზოგადოების მონაწილეობა აღმასრულებელი დებულებების და/ან საყოველთაოდ მისაღები სამართლებრივად სავალდებულო ნორმატიული დოკუმენტების შემუშავების პროცესში. აქედან გამომდინარე, ჩვენ ვთავაზობთ იმ მინიმალური პირობების დანერგვას, რომლის შესრულებაც კანონპროექტების შემუშავებაში დაინტერესებული მხარეების ჩართვას შეუწყობს ხელს. კერძოდ, ჩვენი შეთავაზება გულისხმობს სახელმწიფო უწყებამ, რომელიც მოცემულ კანონპროექტზე მუშაობს, თავის ვებ-გვერდზე გამოაქვეყნოს კანონპროექტის განსახილველი ვარიანტი და მოაწყოს მისი საჯარო განხილვა.

შემოთავაზებული ინიციატივები მოკლედ მოცემულია ქვემოთ:

ქმედება	ვადა
საჯარო უწყებამ, რომელიც მოცემულ კანონპროექტზე მუშაობს, თავის ვებ-გვერდზე გამოაქვეყნოს განსახილველი დოკუმენტი.	
საჯარო უწყებამ ჩაატაროს კანონპროექტის საჯარო განხილვა.	დოკუმენტის გამოქვეყნებიდან ერთი თვის განმავლობაში.
საჯარო უწყებამ, თავისი ვებ-გვერდის საშუალებით, საზოგადოებას აცნობოს კანონპროექტზე მუშაობის დასრულების შესახებ და გამოაქვეყნოს მისი საბოლოო ვერსია.	კანონპროექტზე მუშაობის დასრულების შემდეგ არა უგვიანეს ხუთი დღისა.

როგორც ცნობილია, კანონპროექტის განხილვის ბოლო ეტაპს პარლამენტში მისი მოსმენები წარმოადგენს. მიუხედავად იმისა, რომ ორჯუსის კონვენცია და ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი არ ავალდებულებს პარლამენტს უზრუნველყოს საზოგადოების ჩაბმა კანონპროექტის განხილვის პროცესში, პარლამენტის რეგლამენტის 153(8) მუხლის თანახმად, საკომიტეტო მოსმენები ღია საზოგადოების წარმომადგენლებისათვის. იმისათვის, რომ ამ მოსმენებზე კომიტეტის წევრებს საშუალება ჰქონდეთ დეტალურად გაეცნონ დაინტერესებულ მხარეთა მოსაზრებებს, ჩვენი შემოთავაზებაა, რომ წამყვანმა კომიტეტმა პარლამენტის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე განათავსოს განსახილველი კანონპროექტი და ინფორმაცია საკომიტეტო მოსმენების შესახებ. აღსანიშნავია, რომ ზემოხსენებული ვალდებულებები რეგულირდება პარლამენტის რეგლამენტის 148 (10) და 153 (2) მუხლებით და გულისხმობს კანონპროექტის პარლამენტის ვებ-გვერდზე განთავსებას და კომიტეტის სხდომისა და მისი დღის წესრიგის წინასწარ გამოცხადებას. ამას გარდა, ჩვენ ვთავაზობთ საპარლამენტო განხილვის შემდეგ, წამყვანმა კომიტეტმა მოამზადოს მოკლე მიმოხილვა, თუ რა კომენტარები იქნა გათვალისწინებული და რა - არა. საკომიტეტო მოსმენების დროს საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფა ხელს შეუწყობს წარმოდგენილი კანონპროექტის კიდევ უფრო დახვეწასა და გაუმჯობესებას.

შემოთავაზებული ინიციატივები მოკლედ მოცემულია ქვემოთ:

ქმედება	ვადა
წამყვანი კომიტეტის მიერ კანონის, პარლამენტის დადგენილებისა თუ სხვა გადაწყვეტილების პროექტის საკომიტეტო განხილვის წინასწარ გამოცხადება პარლამენტის ვებ გვერდზე და შესაბამისი პროექტის ელექტრონული ვერსიის გამოქვეყნება ¹ .	კანონპროექტის ვებ გვერდზე გამოქვეყნება დაგეგმილ საკომიტეტო მოსმენამდე მინიმუმ ათი დღით ადრე, ხოლო კომიტეტის სხდომისა და მისი დღის წესრიგის გამოცხადება - ორი დღით ადრე.
საპარლამენტო განხილვის შემდეგ, წამყვანი კომიტეტის მიერ მოკლე ანგარიშის მომზადება და პარლამენტის ვებ გვერდზე განთავსება. ანგარიშმა უნდა აღწეროს თუ რომელი კომენტარების გათვალისწინება/არ გათვალისწინება მოხდა განხილვის დროს.	საპარლამენტო განხილვის შემდეგ ათი დღის განმავლობაში.

¹ კანონპროექტის პარლამენტის ვებ-გვერდზე განთავსებას ითვალისწინებს პარლამენტის რეგლამენტი, მუხლი 148 (10).